

Bányász Művelődési és Oktatási Központ
"Vértés László" Karszt-és Barlangkutató
Csoportja
2800 Tatabánya, Rózsa Ferenc u. 19.

Beszámoló a tatabányai Bányász Művelődési
és Oktatási Központ "Vértés László" Karszt-
és Barlangkutató Csoportjának 1985. évi
tevékenységéről

Összeállította:

Juhász Márton

Tatabánya, 1985. december 28.

T a r t a l o m

I. Kutatási jelentések	
1. Veres-hegyi-barlang	3
2. Pisznice	3
3. Förtés	4
4. Bajóti 3.sz. kőfülke	5
5. Borostás-hegyi-viznyelő	6
II. Kutatótáborok	6
III. Turák	7
IV. Csoporttevékenység	8

I. Kutatási jelentések

1. Veres-hegyi-barlang

Kitartóan folytattuk a Fehér-teremből meredeken lefelé vezető járat bontását. Ez évben a végponti munkahelyről kb. 60 m³ anyagot szállítottunk a felszínre. E munka a tavaszi kutató-táborunk alatt /április 5-én/ részleges eredménnyel járt: sikerült kb. 40 m hosszúságú új barlangszakaszba bejutni.

Az új szakasz követi az eddigi járat irányát, szelvénymérete is hasonló. Végpontján homokos-kőtörmelékes eltömődés akadályozza a továbbjutást, de ennek bontása az eddigi masszív agyagdugó után már könnyebb feladatnak látszik.

2. Pisznice

Az eddig kizárólag a Pisznice-barlangra összpontosuló feltáró munkát kiterjesztettük a hegy több más üregére is. Így itt az 1985. évben 4 barlangban folytattunk kisebb eredményeket hozó bontásokat.

2.1. Pisznice-barlang

A Vértes-ág alsó szakaszában mélyített kutatóárokából kb. 10 m hosszúságú kúszójáratot sikerült feltárnunk. A járat kékeszöld agyaggal erősen feltöltött, továbbkutatását a bontási és anyagszállítási-elhelyezési nehézségek miatt nem látjuk célszerűnek.

2.2. Pisznicei Határ-barlang

A bejárat kuszoda talpszintjét 1-1,5 m-rel lesüllyesztettük s kitisztítottuk a barlang Felső-termét. A talpsüllyesztéssel folyosóvá bővült bejárat szakasz derékszögű kanyarjánál talált 5-10 cm-es légréssel jelzett továbbvezető járatban 0,6-0,8 m-es talpsüllyesztéssel kb. 30 métert haladtunk előre. A 0,8-1,5 m széles járat többször is megtörik, de a kőzet rétegödését követve közel vízszintesen halad a hegy belseje felé. Végén a mennyezet lehajlik, itt további talpmélyítésre lesz szükség.

2.3. Pisznicei Szeglet-barlang

A bejárati kuszoda talpszintsüllyesztésével majd a végpont eredményes megbontásával kb.20-25 m összhosszúságú új járatot ismertünk meg ebben a barlangban. Az új szakasz rövid, helyenként szűk gömbfülkelánccal kezdődik, ez a több irányba is elágazó "elosztó"-ba vezet. Az innen induló járatok mindegyike néhány méter után agyaggal eltömődött. További bontásra a barlang feltétlenül érdemes.

2.4. Pisznicei-zsomboly

A hegy ÉK-i oldalán, a csúcs közelében nyíló zsomboly bontása állt 1985.évi pisznicei munkáink középpontjában. A tágas aknát teljes szelvényben /kb.10 m²/ mélyítettük, kb.55-60 m³ humuszos kőtörmelék felszínre emelésével közel 6 m-rel süllyesztettük a talpszintjét.

3. Förtés

A terület objektumainak kutatásában annyi kellemetlen nehézségbe ütköztünk, a kezdeti eredmények után olyan kilátástalan a további munka, hogy a feltárásokat 1986-ban már nem folytatjuk. A továbbiakban néhány adatkiegészítés, pontosítás a kutatási zárójelentés összeállítása a célunk.

3.1. F-4.sz. töbör

A szálkő kibukkanás tövében mélyített kutatóaknát 4 m mélységben feladtuk, mivel a betonkeménységűre összeállt agyagos tűzkőtörmelék bontása semmi eredménnyel nem kecsegtetett.

3.2. F-8.sz. töbör = Förtési Csontos-barlang

A töbör mélypontján mélyített kutatóakna 4-4,5 m mélységig löszben, agyagos löszben, majd kőtörmelékes agyagban haladt. 5 m-es mélységtől nagyobb kőtömbök között, ez alatt kb.6,5 m-es mélységtől 2 oldalról szálkővel határolt, végig teljesen kitöltött hasadékban bontottunk. A hasadék 15 m-es mélységtől fokozatosan szűkült, 17,1 m-es mélységben már olyan kicsi átmérőjűre csökkent, hogy a további bontás lehetetlenné vált.

3.3. F-9.sz. töbör

Az F-8.sz. töbör melletti meredek berogyást 3 m mélységig bontottuk ki. Itt a lösz alatt a nagyméretű kőtömbök a kutatóakna alját teljesen lezárták, így a munkát itt is beszüntettük.

3.4. F-10.sz. töbör = Förtési Gázos-zsomboly

A rendkívül rossz levegő miatt a nyári táborra tervezett munkák elmaradtak. A barlang 8 m-es mélységében, a hasadékakna tetején augusztus 18-án 5,8 % CO₂-ot mértünk, így a leszállások meghiusultak.

A téli táboron - valamivel jobb körülmények között - a talponton kézi kutatófúrásokat mélyítettünk. Az első fúrást 0,8 m, a másodikat 1,5 m mélységig sikerült lemélyíteni, itt a fúró /valószínűleg/ kőtömböknek ütközött. Az átfúrt kitöltés plasztikus vörösgyag.

December 27-én 25 m-es mélységben a CO₂ 4,8 % volt.

4. Bajóti 3.sz. kőfülke

A bajóti Öreg-kő K-i oldalában, az Öreg-kői 1.sz. zsomboly közelében nyíló barlang feltárását 1985-ben kezdte meg csoportunk. Az esztergomi Balassa Múzeum és a Magyar Állami Földtani Intézet szakmai felügyeletével folyó munka kielégíti az ásatási igényeket is.

A kőfülke előtérén, előcsarnokán és termecskéjén végighúzódo 2 m szélességű kutatóárok az 1985.évi munkák befejezésekor 2-2,5 m mélységű. Az előtér és az előcsarnok felső humuszos rétegeiből előkerült vas- és bronzkori kerámiatöredékek a Balassa Múzeumba kerültek. Az alsó, már pleisztocén kori rétegekből vett nagymennyiségű minta üledékföldtani és őslénytani feldolgozása csoportunknál és a MÁFI-ban részben elkészült, részben folyamatban van.

5. Borostás-hegyi-viznyelő

A Borostás-hegyi-viznyelő a Pilis-hegység Kétágú-hegy - Fekete-hegy vonulatának fennsiki részén található, az 568 m magas Borostás-hegy csúcsától DK-i irányban kb.350 m-re, kb. 520 m tszf. magasságban.

A viznyelő időszakosan aktív, a hóolvadások és nagyobb esőzések vizét vezeti le. Jelentős nagyságú vizgyűjtőterülete tőle ÉNY-É-ÉK irányban fekszik. D-re kb.200 m-re kezdődik a hegy meredek, sziklás letörése.

A nyelő bontását 1985. nyarán kezdte meg esztergomi-dorogi munkacsoportunk. A 2x2 m-es szelvényben indított kutatóaknát 3 m-es mélység elérése után a nagy kőtömbök miatt 4x4 m-esre kellett bővítenünk. Mélysége jelenleg 4-4,5 m. A bontás eddig végig humuszos omladékban haladt, melyben a kisebb kimosódások gyakoriak voltak. Az akna alján található kőtömbök közül időszakosan erős légmozgás figyelhető meg.

A feltárás nagyon biztató, de a munkát rendkívül megnehezíti a hatalmas kőtömbök szétverése. Az omladékszóna átbontása után itt jelentős nagyságú barlang feltárására számítunk.

II. Kutatótáborok

1. Veres-hegy, 1985.márc.29. - ápr.8.

A 11 napos tavaszi táboron csoportunk 21 tagja és 3 vendégkutató vett részt, a napi részvétel általában 16-18 fő volt. A tábor fő tevékenységét a Veres-hegyi-barlang bontása jelentette, mely április 5-én részleges eredménnyel is járt.

2. Bajóti Öreg-kő, 1985.jul.12-21.

A tiznapos táboron, a Bajóti 3.sz. kőfülke feltárásán csoportunk 12 tagja, naponta átlagosan 9 fő dolgozott az esztergomi Balassa Múzeum régészének állandó szakmai felügyeletével.

3. Majkpuszta, 1985.jul.19-28.

A nem barlangkutató programmal szervezett táboron csoportunk tagjai mellett amatőr régészek és helytörténeti kutatók vettek részt. Az Országos Műemléki Felügyelőség felkérésére elvégeztük a kamalduli kolostor belső udvarán található kút kiktisztítását. E munka folyamán, a kút víztelenítése közben homokkőbe vájt folyosót fedeztünk fel, majd 100 métert meghaladó hosszban fel is tártuk.

4. Pusztamarót, 1985.aug.16-25.

A tiznapos nyári táboron 24 tagunk és 10 vendégkutató, átlagosan napi 28 fő vett részt. A tábor folyamán bontottuk az F-9.sz. töbröt, a Förtési Csontos-barlangot és a Pisznicei-zsombolyt. Adatgyűjtő és mintavevő tevékenységet végeztünk a terület számos barlangjában.

5. Pusztamarót, 1985.dec.27. - 1986.jan.2.

Téli táborunk célja a Förtési Gázos-zsomboly és a pisznicei barlangok kutatása, a csoportszilveszter megrendezése, melyre e jelentés elkészítése után kerül sor.

III. Turák

Kisebb kirándulásaink mellett jelentősebb turáink a következők voltak:

- február 23-24. Bakonyi tura, 5 fővel látogatás az Alba Regia Barlangkutató Csoportnál. Az Alba Regia-barlang és a Jubileumi-zsomboly bejárása.
- április 20. 10 tagunk teljesítette a "GERECSE 50" teljesítménytúrát.
- május 18. 4 tagunk teljesítette a "KINIZSI 100" teljesítménytúrát.

junius 1-2. Összesen 16 fővel vettünk részt az egy időben megrendezett esztergomi "Mozdulj-napon" és a tardosbányai Malomvölgyben a Komárom megyei Természetbarát Találkozón.

- június 29-30. Az MKBT jósvafői Vándorgyűlésén csoportunkat 24 fő képviselte. Turáztunk a Baradla- és Vass Imre-barlangokban, csapatunk a Marcel Loubens-barlangversenyen III. helyezést ért el.
- augusztus 1-4. Szlovákiai kirándulásunkon csoportunk 12 tagja és 3 tetai kutató vett részt. Elsősorban kiépített barlangokat kerestünk fel /6 barlangot/, meglátogattuk a Liptószentmiklósi Karsztmuzeumot és magashegyi turákat tettünk a Magas-Tátrában.

IV. Csoporttevékenység

Klubfoglalkozásainkat továbbra is heti 2 alkalommal, keddi és csütörtöki napokon tartottuk a Bányász Művelődési és Oktatási Központban.